

پین علیہم الدین احمد میر والدہ مفتی

اور جلسہ سے وطن آباد سے رخصت ہوئے

اول بر صبح خطبہ سے یا آخر سے لو

ایک حرف ان دو طرح تیار فرم دوہاں

باب اول در بیان شش هزار لغات لمخاطب مناسب و درین فصل است
فصل اول در بیان چند اسم خدا قاضی الحاجات و کواکب و غیره و وقتاً

حق حق رحمان صمد رب نور احد المتخذا

اور سید محمد علی محمد

وحي پیغام خدا را در فرشته می ملک

مصحف وقرآن قرآن آسمان صریح و

مَشْرِعُ مَحْشَرٍ قِيَامُتْ بِأَوْبِدِ مَشْرِعُ

اور بہشت و باغ جنت جاذبہ کتاب و

آفتاب و شمس و بخور و سوج کشت اسکان

ماہ وابتداء مہ محسوف

۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳

تاریخ احمدیہ مجلہ گمشان اویشمار

سویط و کهن جنوبی غربی و مغربی و بحیران

شہر پور محمد حسن و بیوی سیدنا

چاندنی مستاب دی دھوا آفتاب روں نہا

اور اندھیری رات دیکھو روستیاں کھڑی

سابع و شام و سابع فجر و بگاه

رت می مویم وقت می بین زمان منگام

سوال اولاً لایخ حار اشتیاق می می برود

گرمی صیف و حرارت و غبار و خاک

تند ما آندم که محکم کون ماد و مهر

اور گولہ لگا کر دباؤ دینے پر کالی گولہ

برق کما برده شک قوس ح بادل

سید یاران و یوسف قطره بودند میجر کل

۱۲۔ حضرت کے مرقومہ اور تصنیف کے اہل و عیال کے

[illegible]

در پیش یاران و دو چاه مابین و نیمه چهره
 او بنیم ساجه بنه سخت بر کجا بریک
 قرن یک گز بر سر بر یک سال ایجا
 دن نیمه در دوزخ و زنجار است
 یوم دن پر سون پر دوزخ و دیر دوزخ
 شمس است اتوار یکشنبه و دوشنبه چهره
 منتری بر جیس ای و خنبه جمعت
 گنبد است سخته لیل پر پر ای بان

زانکه بچو خال و طوفان غنیانی بڑی
 رفیق اٹھو اره مینا ماه شهر و عام سال
 با و کبسه لوندری اور عام قابل ایجا
 دوش گزری ات مشا حکمی شب گنبد
 دوا کل پر سون پر دوش و دوش چهره
 اور سنبه منگل اور بدنه چار شنبه
 زهر منگل اور آدینه و جمعه هفت
 اور نیمه و نیمه تن بدن سرفق در اس

فصل دوم در بیان اعضاء مناسب بعض ترتیب جسمی آنها

کھوپری و کاسه سر و قف و چوٹی
 مانگ فرق و رلف کسو چوٹی بال
 مانتا پیشانی چین بھون ابرو و مژگان
 منق کویا کنبی و صدغ و دبی استخوان
 ناک بینی و تنه و خنجر و خنجر و خنجر
 کاک و کاک و کاک و کاک و کاک

عظم بڑی و عصب چوٹی و نور
 گنبد شانه آری آئینه وجه و چهره
 نور مینا کی نظر چشم و کھنجر و کھنجر
 زمره کدیا کوک و سنبه سماعت گوش
 سنبه سنبه و سنبه و سنبه و سنبه
 باجه و سنبه و سنبه و سنبه و سنبه

در پیش یاران و دو چاه مابین و نیمه چهره
 او بنیم ساجه بنه سخت بر کجا بریک
 قرن یک گز بر سر بر یک سال ایجا
 دن نیمه در دوزخ و زنجار است
 یوم دن پر سون پر دوزخ و دیر دوزخ
 شمس است اتوار یکشنبه و دوشنبه چهره
 منتری بر جیس ای و خنبه جمعت
 گنبد است سخته لیل پر پر ای بان
 فصل دوم در بیان اعضاء مناسب بعض ترتیب جسمی آنها
 کھوپری و کاسه سر و قف و چوٹی
 مانگ فرق و رلف کسو چوٹی بال
 مانتا پیشانی چین بھون ابرو و مژگان
 منق کویا کنبی و صدغ و دبی استخوان
 ناک بینی و تنه و خنجر و خنجر و خنجر
 کاک و کاک و کاک و کاک و کاک
 عظم بڑی و عصب چوٹی و نور
 گنبد شانه آری آئینه وجه و چهره
 نور مینا کی نظر چشم و کھنجر و کھنجر
 زمره کدیا کوک و سنبه سماعت گوش
 سنبه سنبه و سنبه و سنبه و سنبه
 باجه و سنبه و سنبه و سنبه و سنبه

فصل سوم در بیان خوششان و غیر هم مناسب ایشان

۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۱
۶۲۲
۶۲۳
۶۲۴
۶۲۵
۶۲۶
۶۲۷
۶۲۸
۶۲۹
۶۳۰
۶۳۱
۶۳۲
۶۳۳
۶۳۴
۶۳۵
۶۳۶
۶۳۷
۶۳۸
۶۳۹
۶۴۰
۶۴۱
۶۴۲
۶۴۳
۶۴۴
۶۴۵
۶۴۶
۶۴۷
۶۴۸
۶۴۹
۶۵۰
۶۵۱
۶۵۲
۶۵۳
۶۵۴
۶۵۵
۶۵۶
۶۵۷
۶۵۸
۶۵۹
۶۶۰
۶۶۱
۶۶۲
۶۶۳
۶۶۴
۶۶۵
۶۶۶
۶۶۷
۶۶۸
۶۶۹
۶۷۰
۶۷۱
۶۷۲
۶۷۳
۶۷۴
۶۷۵
۶۷۶
۶۷۷

نوشته دولما که خدائی بیاہر ساجد

سایه سعد من قریب خوش شسته (در)

سجی لڑکی سی صبیحہ اور بیو بانو دھن

مَنْزِلَةُ الْبَلَاغِ سَوْنِ سَوْتِ مَرَّافَتِ بَلَا

شکله بجای بجای خست الزموج می زند اور

مجلس دوم در محضر شیخ میرزا محمد علی خان

سبحان منزلت و حیرت لورده می لاخاش

گنہ دارین زوی القربا اقربا

بسم الله الرحمن الرحيم

باب اول فی بیان احوال و اسرار
و در بیان احوال و اسرار

ابا داوید بن سبائی
 ۶۰۰

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

ما مودع كالمودع في سيرة

سایح شد من خیر سیر اقصی و ابراهیم

سید علی ہمدانی اور سید چنانہ خاں

اور خیر خانہ محمد اسماعیل اور بیوی

نقشہ بیای سہاگن محضہ صورت عزیز
۱۶

اور تنہی حج لڑائی عورتیں نسوان

سلفہ دیوانی جٹھانی اخت و مشیر

نیزه بهنوی سرسالی خازنه خواهر بزرگ

ماوراء آماودا ای حاضنه مردمی

آل اولاد و عزیزین نما اور داد

اور مرقا ہی نذول اور پوراب

کھائی سنہ ہولار اور خواندہ و گوگر

از امر اخوانی و علانی بیامان

۱۰۸

او نه اسامی ششگانه فی حدوه

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

قوت مر بنجم مرده لاش و مرده مرا
 موت مرگ و ارث میراث و ارث مرگ
 نصف و نیم و احوال و ثلث و ثلثی
 ارمطان و ثلث و ثلثی و ثلثی
 کثرت افزونی کی قلت بهت بسیار
 عداوت مشوره و کنگاش و نیکی صلاح
 فرض واجب لازم و از بین ضروری
 وافر و خلی بسیار و بس بهت کمتر
 دل میثاقی دل آزادی مصیبت هر
 حصین لینا عصب برقع و بافضل
 در کی جا جا خطر ظلم و جفا جور و ستم
 مهربانی رافت الفت دوستی لائق
 ماحصب او مصاحب و مذموم و مبین
 و حاکم و نیت آبرو عزت جماعت
 ملایم و ملایم و ملایم و ملایم

اور تجا زہ بخش ہی مرا گز نامی فنا
 بائنا تقسیم حصہ بانٹ پس افزون
 پانچواں نیم ششم حصہ سب سے ستم
 اور دو چند وضع گنگا دونا دوسون
 اور قلیل و کم ہی تھوڑا تو دہا آب
 نار و اناجائز و مشروع و جائز ہی صباح
 اور روا جائز مساوی مستوی بیش و کم
 اور بھلائی حسن خوبی کام ہی فعل و عمل
 دل کا خوش کرنا ہی دلداری نیکی ہی ثواب
 اور عتاب رب خدا کا تیری غصہ
 اور خاطر داری و بھونکی سخاوت ہی رحم
 اور اہلیت لیاقت مہربان شفق شفیق
 اور حمایت ہی مدد حامی مددگار و معین
 آجمن مغل خوشی شادی ہی چرچا تذکرہ
 اور تلاءب جھیر میرا پسین فرست

[illegible]

سبب کا اثر اول شکم باریک تو لا
 چند اشتر شرم کافایت ہر خندہ سنی
 خرمی خمیازہ انگڑائی ہر اوچکی فوا
 آکھین گھبراہٹیں شکم غم غم
 گلابی بخار پھوڑا دل سوچن آس و دم
 ریشہ خلم و سرکہ کھانسی شوک کف لوت
 تلونیت سخی شالی رومی استقرغتی
 آدھاسیسی شقیقہ اور درد سر صداع
 غب تجاری باری نوبت حمی تب ہی سہر
 کھچھی خارش تری جرت قوبائی دہ
 خستہ گھلبل زخم گھاؤر کم آفت و مال
 طول لبناؤر کس چوڑا چوڑا عریض
 چارہ درمان منفعت ہر فائدہ قیمت
 آرمودہ ہر مجرب محمٹن دارودوا
 گرسنہ پھو کا گجایا سیر ہر بخت سرو

کج دہن ہر ٹڑھ مٹھا کر نہ اور دوا
 اور شمر ہر پھریری اور غلیغ گدگی
 چھینک عطسہ در فازہ ہر جانی شیان
 گل گنجا پھر پھنسی نس تیر و سفہ گنج
 ڈھلکا و مٹھا ناخنہ ظفر و صج درد و الم
 اور انجانی تنوع اور حلقوری خناق
 اور مالینو لیا سو دای مرگی صرع ہر
 اور سل والا ہر سلول اور بد اخست
 کھسرتھہ سرخہ جدری ہر چپک تیا
 آتشک گرمی پھیولا آلیہ ہر یاد
 اور عصا بی پھیلا زخم کا ہی اندال
 روگ بیماری مرض و گی ہر ہمار و مر
 آزمائش تجربہ پید اور پشک سنی طبیب
 دکھ الم حلاب سہل اچھا ہو جانام
 اور موس حوص تو اضع اور اور خوت

کج دہن ہر ٹڑھ مٹھا کر نہ اور دوا
 اور شمر ہر پھریری اور غلیغ گدگی
 چھینک عطسہ در فازہ ہر جانی شیان
 گل گنجا پھر پھنسی نس تیر و سفہ گنج
 ڈھلکا و مٹھا ناخنہ ظفر و صج درد و الم
 اور انجانی تنوع اور حلقوری خناق
 اور مالینو لیا سو دای مرگی صرع ہر
 اور سل والا ہر سلول اور بد اخست
 کھسرتھہ سرخہ جدری ہر چپک تیا
 آتشک گرمی پھیولا آلیہ ہر یاد
 اور عصا بی پھیلا زخم کا ہی اندال
 روگ بیماری مرض و گی ہر ہمار و مر
 آزمائش تجربہ پید اور پشک سنی طبیب
 دکھ الم حلاب سہل اچھا ہو جانام
 اور موس حوص تو اضع اور اور خوت

او جمہور انہی نیکانِ دُردرین دو کرائے نیم
 سوشیار اور جاگتا سدا طاق تیا کر
 سینا تو اب تلیم پر تعمیر ہو تاویل خواب
 بردباری کی حکم بجا طیش نہ غلط و غضب
 خادم و کمینہ شاگرد و معلم اوستاد
 لکھنا پڑھنا ہی نوشت خواند لالہ و مضمون
 چھٹی و شکتی لوغی لکھنا تحریر و رقم
 صورت و رسم و دوات اسے سیاسی ہیڑ کا
 و بیلی ہیڑ و صلیبی لکھی طبع ہیڑ و اداکار
 لکھنا ہیڑ و دست و ترقیم اور منشی ہیڑ و دبیر
 ہیڑ پڑھنا خواندہ و کمینہ ہیڑ و بین و غنی
 امی ناخواندہ اشیائی تا شرف سہو بھو
 سبقراری و غیظ و اضطراب ہیڑ و بقراری
 گروی رکھنا ہیڑ و تسکین ہیڑ و تسکین
 ساہ ساجو اور پانی سود و سفتہ مند و

تھر تھری ازہی دیکھ گن انت پیمانہ
 ناظم وضعتی سوتائند قوم و خواب
 ہوشیاری جاگنا بیداری کی گناست
 بی ادب بتا خوعادت مؤدب با ادب
 اور مکتب ہو دستان قاعدہ گرفتار
 اور آسوز سکھانا ہی سمجھ فہم شعور
 کا فو و حکمت چھری کی کلک غامض علم
 اور کا گد کاغذ و قلم اس نسخہ کی کتاب
 اور لزوجت چپس کی اور سچ چرچا
 بیخبر ناواقف ناقص خبردار و خیر
 اور بڑا عالم ہی علامہ بین رنگ ذکی
 چالوسی ہی خوشامد شاو خوش علم
 قرض دین وام دیون دین دار و فضیل
 گھر کا سامان پر اثاثہ لبت غنیمت
 کیسہ پھیلی پھیلیا ہی اشرفی ہی مغربی

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بہارِ مہربان
مہربانِ مہربان

بہارِ مہربان
مہربانِ مہربان

بہارِ مہربان
مہربانِ مہربان

فلسفہ سبب و معلول کہ ہر شے کا سبب و معلول ہے
نوع قسم اقسام قسمین اور بعضا میں مشاع
مشترک شامل خزانہ دار و خازن فوتیہ دا
خرج سبب کرنے والا اس وقت کہ مظهر و
مفلس و محتاج مسکین ہی تو انگریز ہیں
چاہے خوش تر آرزو واریان بھکاری ہی کہ
لاچی طامع طمع لالچ قسم سو گندہ سون
نہیں ہی فقیر آسانی و آسائش ہی کہ
مشتبہ مشکوک ہی شک شبہ یث استنا
ظن گمان غم و یقین اقبال طلب براسوا
فکر تشویش و تصور خیال ہی نسبیہ و جا
سعی کوشش و سفارش ہی حق و تلاش
مالک آقا و تجارت سحر و سوگری
فائدہ نفع و ترقی بڑھنا گھٹنا ہی روا
قافلہ ہی کاروان اور طائفہ قوم و گرو

روپیہ مبلغ ہی چاندی سیم عیار طلا
داوری و نمائشی نیچاست اور جھکڑا
اور نو دولت ہی نو کیسہ بھر و مسہ غنیا
خرج صرف سرف بیجا صرف ہی اور بد
فقر محتاجی کی اور ویش و طالب ہی فقر
اور سائل مانگنے والا طلب ہی مانگنا
اور زیادہ لالچی طامع یاچی سفلیہ
شادمانی ہی خوشی داد و شد ہی دین
ناگمان ہی چاہنا ہی گامی گامی
لاج ہی شرم و حیا شرمندہ ہو انفع
اور کوشش و زور دہی اور کام طلب
دخل آمد و پور و زینہ و روزی معا
اور خدمتگار خادم نوکری ہی چاکری
اور زیان ٹوٹا ہی سوداگری تجارت جرم طلا
اور رحمت کی ہی اور کوس ہی کوس

بہارِ مہربان
مہربانِ مہربان

اور پیر اہلسرگھر پائیں نزدیک قریب
اور پرہیزی مسافر پر شہر ناسی قیام
اور گشتا دہ ہر کھلی چوری مصلحت عید کا
اور عبادت بندگی پوجا تشریمت
اور مصلحتی نمازی اور صائم روزہ آ
رسمانی ہر دایت پیر ہادی رسنا
نعمت دوری اور زیادہ دور بعد راسرا
بجدرے احتیاط و خوار و خستہ و تباہ
اور اطمینان والا و جھوٹا ہر کوئی و کار
اور پیر و شہت سادہ اور خوشگیا
اور دہ گمانی جبلت ہر کوہ و رانی اجا
اور خدق ہر شکیری رہتہ بسبب و ملکہ
صاف ہر شفاف نیچا اونچا ناموا ہر
اور روان چلیا نشستہ بیٹھا ستادہ
اور تشریمت مسکا ناگریہ رونا اور دوسرے

[illegible]

قصہ و نقل معکاتیت کی کہانی بھیدان
 کا ناچھونی پنجویں سرگوشی بر آگے رو
 نیک بہت نیک عادت بھلائی
 جہد و کوشش تندی اور تقصیر
 محض لنگل شمع چیل دل با محبوب
 ناز سے چنا تخریر چلا خزاں
 سا نولہ سبز رنگ چھاسن گویا
 عیب بینی عیب جوئی نکاتہ چین عیب
 اچھ طرنگشاو و ہیرا حسن خوش بھلا
 ماسر و خوش تقاو خوبصورت حسین
 بد خو و بد سیرت و کج خلق بد اخلاق
 دوسر تانی مثال و مثل مانند و نقل
 نازنین نازک بدن اکا کی کتابت
 حسن خوبی ماسر مہر و بھلائی
 و حرم شہرہ عفو ان جوئی کاوا

اور نزلت نازکی انداز اداسی لاؤ تان
 شریکین شریک لبتا کی سیرت
 چندہ رو ہنسکھہ اور خوش طبع دایا
 قہقہہ چلا ہنسنا مسخرہ مانع ٹھٹھول
 خوشی خصلت و مروت خلق اچھا خوب
 خود نمائی و مرج اترنا سازش و عمل
 اور بدت شکل و صورت زشت نازیبا
 پیچھے بد کہنا غیبت اور باتیں گفتگو
 اور برائی تجو و دم وصف سناس
 زشت بد کالاسیہ فام و دنی ناکسین
 بیش بہا پیش بے مانند کا طاق
 اور لاثانی کی کیا خوبصورت جمیل
 گلخ و گلہ گل و گلہ و گلہ و گلہ
 اور بہت اچھا حسن گلین گلستان
 فتنہ و فتنہ قیامت و آرائش سنگا

اور نزلت نازکی انداز اداسی لاؤ تان
 شریکین شریک لبتا کی سیرت
 چندہ رو ہنسکھہ اور خوش طبع دایا
 قہقہہ چلا ہنسنا مسخرہ مانع ٹھٹھول
 خوشی خصلت و مروت خلق اچھا خوب
 خود نمائی و مرج اترنا سازش و عمل
 اور بدت شکل و صورت زشت نازیبا
 پیچھے بد کہنا غیبت اور باتیں گفتگو
 اور برائی تجو و دم وصف سناس
 زشت بد کالاسیہ فام و دنی ناکسین
 بیش بہا پیش بے مانند کا طاق
 اور لاثانی کی کیا خوبصورت جمیل
 گلخ و گلہ گل و گلہ و گلہ و گلہ
 اور بہت اچھا حسن گلین گلستان
 فتنہ و فتنہ قیامت و آرائش سنگا

شہ سلطان خزانہ گنجی و حاکم تاج
 گلہ پوری شہر اونٹ اور پراسی قتل
 مخمرین نصرت دیاری و قاتل و س
 جہا پہ شہنشاہ صدمت بیت آئینگی
 ساسمہ جہا آفتاب فوق ارادہ تصدیق
 زنجی و موج گہا ل پشلیش جنگ جدا
 موج و لشکر سید نظم و نسق و سب
 جیت و فتح و ظفر و فائدہ و ارتفاع
 غیمہ و پیرہ عبد بندہ لوڈی ندی و کشتی
 سب سیمہ آزاد و کاکا غلام زرخیز
 فیلیان و باقی و انکس و کاتی فیلی
 اونٹ و شہر محل کجا و جھول جل
 کوس نقارہ شکوہ و مرتبہ شہر ختم
 زہ و تیرہ کمان و شہر و شہر تیر
 محبت و کشتی تیر و ان سو قاری و تیر

سرور و سرور و سرور و سرور و سرور
 پوہ پوہ و اور فارس و گھوڑ کاسو
 اور لشکر و لشکر و لشکر و لشکر و لشکر
 کچھ کارخانہ و عاقبت و اطرائی و شنگ
 اور نشانہ و برف گولی گولی و شنگ
 حملہ و فرصت و ارباب و قتل کرنا و قتل
 جنگ و شہا و شہریت و بھاگنا و شہر
 اور غنیمت و جہا و آخر خشتہ و شہا
 اور و لیا و ل و ل و ل و ل و ل و ل و ل
 سو فامی و ب و ب و ب و ب و ب و ب و ب
 سوڈی و خیلوم و باقی و انت و دندان و بیل
 اور محافہ و دلی و ب و ب و ب و ب و ب
 تیرہ و بھالا و بھر و بھر و بھر و بھر
 اور بھان و بھال و بھال و بھال و بھال
 تیج و تیر و اور و اور و اور و اور

شہ سلطان خزانہ گنجی و حاکم تاج
 گلہ پوری شہر اونٹ اور پراسی قتل
 مخمرین نصرت دیاری و قاتل و س
 جہا پہ شہنشاہ صدمت بیت آئینگی
 ساسمہ جہا آفتاب فوق ارادہ تصدیق
 زنجی و موج گہا ل پشلیش جنگ جدا
 موج و لشکر سید نظم و نسق و سب
 جیت و فتح و ظفر و فائدہ و ارتفاع
 غیمہ و پیرہ عبد بندہ لوڈی ندی و کشتی
 سب سیمہ آزاد و کاکا غلام زرخیز
 فیلیان و باقی و انکس و کاتی فیلی
 اونٹ و شہر محل کجا و جھول جل
 کوس نقارہ شکوہ و مرتبہ شہر ختم
 زہ و تیرہ کمان و شہر و شہر تیر
 محبت و کشتی تیر و ان سو قاری و تیر

دہنی جانب ہی پھینکتا ہوں یہاں سے
 ٹھیک میدان چڑھتا ہوں سب کو مشتق کرتا ہوں
 لاؤ وہ روزہ کی گلاب گاراسری دو مہدیہ
 پندرہک دہو ار جالط سوٹ دھنی تیرا
 گنگہ گنگورہ چھچھانے و باران گز
 بازو چوکتی در پوٹاں بخت خانہ
 مگر ہی پرچک واتی جہل جہر چھین
 نا کا حد جانب طرف کھڑکی در کھنوخہ
 چوکی در واد کی رن پچاگ کی خنوخہ
 عالی اوچا اور چنبا عجب حیران ک
 ابھن و بیٹا سفید و جلای خالص را
 لالی محبت سرخ و اخیر لال سوہانکام
 خط لکیر سوہ سید کالہ نقشی نقش
 امر قانی بہت امر سیاہی ماز
 تاملان شہ جلالہ روشنی سید اعیان

کو تھری جو کرا اقلاب مضبوط است
 کچھ احاطہ کھنوخہ کن گنگی اونگہ
 گا و دم مخوط گنیدرج تودہ سبز زحیر
 سقف محبت شہر لٹھا بام کو مخا پورام
 رستی ہی سید اور پناہ میرا بکتر
 تختہ در کی کو اڑا و بخت مٹی باب
 اور در و سور ہی پھیست ہی دھنی
 قفل تالا گندی ہی زنجیر کنہی کلید
 طارم نامہ تھوئی ارچک و قبہ کلس
 بیس بوٹا ہی گاہ نقش نگاہ لوبنگ
 نیکون پیدا حضرت خبری خبر خیر
 زردی حضرت زرد زنجیر کا پختہ کچا
 اور کالک ہی سیاہی نقش لکنا اور کچا
 اور سفیدی ہی سیاہی و روشنی تاب
 اور گر باہ زحام اور پوشیدہ نہان

کچھ احاطہ کھنوخہ کن گنگی اونگہ
 گا و دم مخوط گنیدرج تودہ سبز زحیر
 سقف محبت شہر لٹھا بام کو مخا پورام
 رستی ہی سید اور پناہ میرا بکتر
 تختہ در کی کو اڑا و بخت مٹی باب
 اور در و سور ہی پھیست ہی دھنی
 قفل تالا گندی ہی زنجیر کنہی کلید
 طارم نامہ تھوئی ارچک و قبہ کلس
 بیس بوٹا ہی گاہ نقش نگاہ لوبنگ
 نیکون پیدا حضرت خبری خبر خیر
 زردی حضرت زرد زنجیر کا پختہ کچا
 اور کالک ہی سیاہی نقش لکنا اور کچا
 اور سفیدی ہی سیاہی و روشنی تاب
 اور گر باہ زحام اور پوشیدہ نہان

خرسه جنت اجهانی اور رونی پتلی پر
 آرد آنا خشکی سے چمکانے پڑا رونی بان
 زاد تو شہ یو کلچر کچھ سوکھا گوشت قاق
 پیچھے تاشق اور پالہ جام یونانیہ
 چھانچ یو دوع اور دی جرات یونانیہ
 نسکھ مکین یو پو پندی یونانیہ
 دھنیا کشنیر بصل و قصبہ یونانیہ
 زرد چوب زرد چوبہ بلدی دھنیا کڑو
 محاصینی داصینی اور سانج تیر بات
 ہیل یو جھوٹی الاچی اور الاچی قاق
 چرب چکنا اور چکنا یو سوت تیر حاد
 یو کڑوا یو کڑوا یو کڑوا یو کڑوا
 کھنڈا ترش و قصبہ و قصبہ یونانیہ
 انگبین شہد و غسل نایاب در کتب خانہ
 نایاب و قصبہ یونانیہ کچھ اور یو یو

آرد آغشته ہی آنا کند ما و احم
 سقرہ و سقران و سقر و سقر و سقر
 جو یو یو یو یو یو یو یو یو یو
 نعمت امدت اور ما یو یو یو یو یو
 اور شمع خشتا ملانی یو یو یو یو
 سیمہ جری یو عقیقت یو یو یو یو
 مچ قفل زیرہ کون و نمک یو یو یو
 لونگ یو منجک و قفل تیز لذت چرپا
 زنجبیل سبب اور ک یو یو یو یو یو
 اور تو ابل یو مصباح اور مرق یو یو
 اور کڑو قند سیاه و ناموافق یو یو
 اور عقیص کبک کبک اور کڑو یو یو
 شور کھاری غلب شیرین و رکاو یو یو
 اور کبیتا روری شکر شکر فانی قند
 برخی صابونہ صابونی حلیمی یو یو

خالصہ انفاق
 بربان غیاث
 بنظر
 ۲۳
 زنجبیل سبب اور ک یو یو یو یو یو
 اور تو ابل یو مصباح اور مرق یو یو
 اور کڑو قند سیاه و ناموافق یو یو
 اور عقیص کبک کبک اور کڑو یو یو
 شور کھاری غلب شیرین و رکاو یو یو
 اور کبیتا روری شکر شکر فانی قند
 برخی صابونہ صابونی حلیمی یو یو

[illegible][illegible]

اور شیرینی مٹھائی و برہ خشکہ و نبات
 اور چار اجار و طینی چشمہ عمدہ نفس
 اور دیاسی و زرش و ناشتا رقیق و نبات
 اور گار و حار و غلیظ و دوزخ و دربار رقیق
 نقل بھکر اور بھوگدا سی بجتہ چھا ہو
 اور بھو سی و سیبوس و سوہ سائیدہ
 قطب کیلی کو بہ موصل کو قمر کو تابا
 غلہ افشان جھاج سوک و طاس و رشتا
 اور ستعلی استعن ربنا و عتیق
 اور سوہ و ٹھلیا خم مشکا سوہ و جہ کھلا
 اور گنجایش سما فی چاہیتا مسئلہ
 پیش قیمت و بڑی قیمت کا شمشاد
 رست سدا اور لباب و کنارک و کھار
 چرمہ ربما و مشک و لکاسی و جاری و گرا
 اور کلاوہ اشیا لکری گنہ و فرسوی

گالا پانڈہ سہرے منی منی منی منی منی
 رشتہ دور دور از ابرہ منی ناکا سہرے
 گارا دور غرض قننی بیت قطع و تنگ
 لای تہ دہر دولانی پیر منی کس
 محل مجلس سہرے و خرمی غرضت نشا
 مسرہ دیوت ربانہ لودیا دیکھا
 گارہ جھولاپا لپا لپا لپا لپا لپا
 پکڑی سہرے ستار اور روال سہرے
 ذیل دین سہرے قبا چکن سہرے یا با ازا
 جامہ کپڑا اور کڑا سہرے قیص ورتہ جاہ
 ننگا عریان سہرے رشتہ اوٹ رده عازنک
 گدی سہرے سہرے باتس کا وکلیہ سہرے
 نینہ مخلوج و ملائم نرم لہن فی صا
 گہری سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے

اور ایشین چنگوگ اور پوٹو غزل درسیان
 درزی خیاط اور تل سہرے سہرے سہرے
 دوست سینا اور سپاہی دوقہہ اچھا
 اور چٹائی پوریا سہرے ناک و کسل پلاس
 اور غالیہ سہرے قالین اور سہرے سہرے
 اور سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 بلنا جہنش سہرے سہرے سہرے سہرے
 اور کلی دھبی ترزا اور کپڑا سہرے سہرے
 پاٹ سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 ذل ذلت سہرے سہرے سہرے سہرے
 دھانسن سہرے سہرے سہرے سہرے
 اور سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 اوٹا برہ آسہرے سہرے سہرے سہرے
 چاندنی فرش سفید گز ذراع و تو تھان
 گندہ موٹا رقتہ پیوند و برابر ٹھیک

اور ایشین چنگوگ اور پوٹو غزل درسیان
 درزی خیاط اور تل سہرے سہرے سہرے
 دوست سینا اور سپاہی دوقہہ اچھا
 اور چٹائی پوریا سہرے ناک و کسل پلاس
 اور غالیہ سہرے قالین اور سہرے سہرے
 اور سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 بلنا جہنش سہرے سہرے سہرے سہرے
 اور کلی دھبی ترزا اور کپڑا سہرے سہرے
 پاٹ سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 ذل ذلت سہرے سہرے سہرے سہرے
 دھانسن سہرے سہرے سہرے سہرے
 اور سہرے سہرے سہرے سہرے سہرے
 اوٹا برہ آسہرے سہرے سہرے سہرے
 چاندنی فرش سفید گز ذراع و تو تھان
 گندہ موٹا رقتہ پیوند و برابر ٹھیک

محلیہ یعنی بقول شرف و کائنات فی فصل
 نو ناسخ مرکب و فرسخ مع میٹھا نریج
 سبھو اس مرقاروی قلفاس اور بھدی
 پالک سپانخ ہند کاسنی اور سند با
 خزہ گدھی و ققند ساق سن ٹوم سیر
 لادن سن یرم کلا کرب ابلی مخر
 کچری و سبھو سیر اوشہ دہ کن شکر
 میل ققند و بیارہ لکری ققند و خیار
 خبز و بطخ خربوزہ مزے کا خوش مزہ
 خنجر و سندوانہ و سبھو و صحرالی خیا
 انبلہ ملی خشہ کھلی سیر و سق و سب
 پہلا بھل نوادہ و پاکورہ نورس ڈال کا
 خوج و سق قلو و آرومین انجرائج تم
 آب نہ نعل اور گولہ ہی جتیر و خیر
 فیدو لیمو شیرین و میٹھا شری

اور مسرور و شریف و شکر و شکر و شکر و شکر
 کہ بھی ہو کہ ہمارے ورثہ کو وہ کہتا
 لو بہا تراش و کن و در و نول و در و باقی
 شہت سو با خرفہ فرخ ساگ و بقلہ
 پودہ نفع نبات گزہ ہی کو تھمیر
 اور بادنگان بادنگان بنیل ہل
 مولیٰ تر و نفع ہی کا جڑ زر و دگر
 اور کھیر بادنگالی و صبار و صبا
 پچا کا تین و قشر چھلکا اور قشر چھلکا
 قوت و صفا دانی شہا بیدانہ امار
 چھلکا چھلکا چھلکا چھلکا اور چھلکا
 گدہ گدہ گدہ گدہ گدہ گدہ گدہ
 تاکہ پھر گدہ کا اور غورہ گدہ کا
 چھلکا چھلکا چھلکا چھلکا چھلکا
 اوزک الوہیہ تک آئینہ تر و آئی

مخزن الادویه
 سعیدی غیاث
 قاسم شریف
 نقاش الفاظ الادویه
 بران صاحب
 بنیاد شریف
 کدوی معجز
 نقاش
 ۲۷
 نقاش
 بنیاد شریف
 کدوی معجز
 نقاش
 ۲۷
 نقاش
 بنیاد شریف
 کدوی معجز
 نقاش
 ۲۷

۱۲۳۴۵۶۷۸۹۱۰۱۱۱۲۱۳۱۴۱۵۱۶۱۷۱۸۱۹۲۰۲۱۲۲۲۳۲۴۲۵۲۶۲۷۲۸۲۹۳۰۳۱۳۲۳۳۳۴۳۵۳۶۳۷۳۸۳۹۴۰۴۱۴۲۴۳۴۴۴۵۴۶۴۷۴۸۴۹۵۰۵۱۵۲۵۳۵۴۵۵۵۶۵۷۵۸۵۹۶۰۶۱۶۲۶۳۶۴۶۵۶۶۶۷۶۸۶۹۷۰۷۱۷۲۷۳۷۴۷۵۷۶۷۷۷۸۷۹۸۰۸۱۸۲۸۳۸۴۸۵۸۶۸۷۸۸۸۹۹۰۹۱۹۲۹۳۹۴۹۵۹۶۹۷۹۸۹۹۱۰۰۰

بلایون پر تیرنگان و رنگش کی کپاس
 جو کای حاکم اور کور قطنو اسبول
 زهرین ہر تال پر زرخیز تاجی انت
 بنسوجن پر طبا شیر و پستان لسا
 علق ابرگ اور نقل میل اور سبجی
 کا ہوس کچون بوق کورہ و سمریل
 در دراجو کوب پر سخت صلب کرا
 میل لوی کا پر ہمین منبت اجد
 خدق اسود پر کنگی قسطک چوئل سید
 آزمایش استخوان تاثیر اثر نقصان
 زہر سم قائل کشندہ سنگیا پر سحر
 گندگ اور گور و کبریت اور کونو چور
 پوست کج بیج چو کیکر سعلان کج
 جھاڈن طر قائلہ و حال کمر شرج سا
 در دلیچٹ کا دی پائندہ قلم و قلم

اور تنہا کو متن قاضی گیارہ آب نرگس
 اور بنگ گلابی پر بارنگ اور مرغی بول
 اور سنج ابر مردہ پر سیاوش سنہراج
 زریق و سیاب پارہ نیلہ توتیا
 شوره افر کچر پس اور کج صفر قضا
 اور باد محبان و شتی بھگیا طین گل
 اور خشونت کمر کمر ان پر شین کمر
 تخم سید انجیر ازندی اندی و اذیا نفع
 کچلہ کچر حب لسا طین با سو اند اور
 گرم حار و سرد بار و خشک با سبب
 اور مضر نقصان کرنوالا تھی زہر و
 سید پیری اور عر و زیل کوی سحر
 اور خشک کمر کمر و پیل بر کنیتا فارا
 اور سید انجیر ازندی کشندہ چیر با سول
 اور عر و زیل اسیر مر با پانی فانی کنگ

اور تنہا کو متن قاضی گیارہ آب نرگس
 اور بنگ گلابی پر بارنگ اور مرغی بول
 اور سنج ابر مردہ پر سیاوش سنہراج
 زریق و سیاب پارہ نیلہ توتیا
 شوره افر کچر پس اور کج صفر قضا
 اور باد محبان و شتی بھگیا طین گل
 اور خشونت کمر کمر ان پر شین کمر
 تخم سید انجیر ازندی اندی و اذیا نفع
 کچلہ کچر حب لسا طین با سو اند اور
 گرم حار و سرد بار و خشک با سبب
 اور مضر نقصان کرنوالا تھی زہر و
 سید پیری اور عر و زیل کوی سحر
 اور خشک کمر کمر و پیل بر کنیتا فارا
 اور سید انجیر ازندی کشندہ چیر با سول
 اور عر و زیل اسیر مر با پانی فانی کنگ

میند پلوسن مجھانکروں کی بار چہین خار
 سہل ہن گاہی اقلہ بل حبیب
 شیک بیک برق رست دولا دولا
 ہشت پہلو مشن اور سندس چھ پہل
 دب کر کھلی گویا سوت پیچ و زہا
 حوض رکہ کابی طغیانی رہنہ بحر شور
 ناخدا سیر مالک کشتی بڑی کشتی جہاز
 پیرنے والا شنہ در پار ہونای عیو
 گنگ گنگا بحر ویم دریا بھنور گوب
 ہوڑی شینک قارق در برق دریا
 ندی جہاں گہ اورانی سدا لاجا
 مزرعہ کھیت اور کھو اما حفظ کسان
 باڑی فالیز و شیرید زمین جوتی ہو
 کسات انار و شیریدن من کا تونا
 باغبان مایہ حقہ باغ گلشن

پنا ساز گادی اور کوئی اور نہایت
 چاہو گیسوان چاہو شک چاہو میر کو
 اور شملت چہ گلو اور برو گدو گل
 بانو بی چہ وائی سیر می زینہ پاد پاد
 عین شہ چاہو کن گنن چہ سوا شہ اب
 سئل و اما الموع واستطاعت می
 ناو کشی گتیمان ملاح می لای می
 غوطہ زن غوطہ نصل اور گزنی مرو
 اور قمر و زینت گہر استخر تالاب
 قنطرہ بل سگی می شیر ابانہ حد و سد
 اور او سر خاک مرده دھوکا پانی کا
 اور کھوالی گیسوانی جنالت غل فغان
 پانی دینا آب پاشی بڑھنا می پاد
 اور سہا کا شلفہ می آری سہ می
 اور خیابان کیا معنی ہم فضل می

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بہ نوبت دای و بیچ طاہرہ سلیمہ علیہ

مباحثی - ۱۲

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

باز گریه رخ شعله باز اور سپهر لاله گریه
 چای رخ و غنچه و عصا که لوی جو از
 و هو کنی بکلی دیمه او نشانی فرود آمد
 ز به که پا اور کلند شسته می بیا نواد
 هیچ آهین پس می و دنیا بخیل می دیش
 را که از زین دور صا صحت بی تو تیا
 سر بسا کاسار وین و نمونه می و عیا
 قلینان بچ و معنی دوم ورتول هر
 وین وین وین وین وین وین وین وین وین
 سار با به تو تنگ لغزه قصب بی ناسری
 نوبی نقاری می اور منحنی می بجا
 منتهی منتهی منتهی منتهی منتهی منتهی
 ز جمله سنگی می اور کند می و میمر کمار
 گیتی منقول می گد اور لیر می لیروم
 خیمه کوچک می بال اور و خیمه خیمه

اور بندہ و ملا سمیون باز چکاشہ
کو تہ چوہا اور میانہ چ کالہا
بجی و کانوں سندان ہر نیک
رتی سون گھن و فطیس اور تہوڑی مظہر
اور صد آسن و لوہا اور تابا شمس
اور پتیل کا بنجی اور پتیل و شمس
نویہ گھریا اور کوئی و شمس گرسار
یا چھ لوی ہندی اور خیر مال
طبل نقارہ و دل و حوصل سنا سنا
باد جوان بھاڑ غنوں ارگن و ہوا خیری
بھاندی و نقال اور ہلال و ہازل مسخر
اور صورت بازی ہر و بیاسیان
کارٹی گردون خرمی و حسن بکرا نقار
و نر سنا سیلا شام بھر ابوہ و حوم
رہزنی غاگر کی ڈاکا کین و مال گھا

لشکری بخند می سپاری و قزاق اول بر قزو
 را بنزدن و اذکار حرامی اور چروا با نشان
 بچار گلشن او کھلی باون و پتھر سنگ
 بیکی و خر مبره کوڑی صیغری صرحت
 کتب پیشه و نشان و سان قیصر
 بنیست تہ تیغ بیل بھلا انکیدا نوک ۱
 نابی و حلاق و مجام اور اکثر بیشتر
 شاخ کنش مجام سینگ و الاسینگ مجام
 نفع کن سینگ لگانا و مجام خن دم
 رانی لشکر دہ سالی و دوش دم و جا
 پیشه وری کا و صانع برھی تجارتی
 آری دشت دانته و دزدانہ و عتقا آنکدا
 سندہ را اور کلہاڑی و تبر تیز آید
 بانی سنی آریہ آرا چوب کلہو لب
 سانیہ قابل بنیست خن و خن و خن

لکھ کر دہ لات لکھ کر دہ لکھ کر دہ لکھ کر دہ
 اور پھر جو بجا خود نہی ہو ان دو دو دو
 و کو بیدن کچنا ڈھیکلی پادنگ
 گا کو کش قصاب ٹک نہن حنا ننگ
 اور ننگ کش بار کھنے والا سوسہ
 چاکو کوڑک اور ناخن چین نہنی آتھا
 عرق نس قضا و گزن اور نشتر نشتر
 تیکھنے دینا شتر طغرو آزون ی کوڈ
 شاخ سنگی ی گلاب پھنا کٹانی آج
 اور موچی نقش فرو ایل حرفہ پیشہ
 اور پیشہ ی بسوا حرفہ پیشہ گاری
 اور دودارہ ی پرکار اور خنجر دائرہ
 گینا عدد برما سنیدن ی بعد بشما
 کھوکھلا کاواک و اجوف اور صفت ٹھون
 اور سجاد و اش ی کوڑا خن و خاشاک

فہمائش الملائکات
غیبیات مندرجہ
برایان
از انبیا و اولیائے
مکملین علیہ السلام
و از ائمہ اطہر علیہم السلام
و از کرام و صالحین
و از سادات و شرفداران
و از بزرگان و صاحبزادگان
و از علمای و مشاہیر
و از حکماء و متفکرین
و از مدعیان و مدعیات
و از مدعیان و مدعیات
و از مدعیان و مدعیات

بچے جنگ و دھرم فرماد کہ جی گول بی ہو وقت ۱۲ قلب قلب اگر لاسست چون قلب سازند مال گرد و دلاچ رالوب گویند طیش

بہار منبر منتخب دیوان شمس
 گنبد و گنجی مکتوبہ اور مرغی کلا
 اور کلا و لغتہ و مارچی کاسہ کر کمال

فصل نہم در بیان بازی و لہو و شایش و سہو

<p>کھیلنا بازی دن ناتی عبت کھیل لنتہ کھیلنے والا ہی بازندہ لنتہ بازی کھیل گوشت نزد بازی بردن چندینا جات با سترہ و چیرہ غالب و رکن جت خوشی آنکھہ میچی جسم بندک گرا و جت کھنم آنکھہ و چمنی اور پھر کی فرود وندہ ایو کان لاو کی کاوندہ بازی تنگ گیند گولادہ کا پند اکمان مہرہ غلیل چھاتی لکڑی اور اک شعلہ نامہ</p>	<p>حافظہ ی یاد نیسان فراموشی ہی سہو فراد اکیل فرج جوڑا غلط و امیر شیل سہو شرط و ضربہ پانسہ اور خوانگ و قمار اور کی گھٹنا نہ مت خجالت و شرمندی اور بہت شبنہ و سہو ہو بی مشرق اور جک خراہ لقی کسک لکڑی کر و دیا اور چھ پیر و شاک اور کوچین خن و شکست اور ہوائی بان تیر چرخ ہی باز چھیل اور خرساک ہی جھورہ گھیر اسلحہ اور</p>
---	--

فصل نہم در بیان چہیتن لائق تذکرہ و ہنیاں

<p>خیر و نیک شے کن اور گنیمت پر کل بی لکھی کثیر اور سلطان چھیل ہی گول بی لکھی کثیر اور سلطان چھیل ہی گول</p>	<p>منع بیدم تلخ میسر شیر جنگل اور چمن قلب قلب قلب مال و قلب کالج کالج اور بی توشہ وطن منجوس راجت ہوا</p>
--	--

کتاب ۱۲ از سر پانی کج و دور کردن و طبع و عصبیت کردن و سرایت غایب و پادار و دور کردن
 درین مہر و ہم و خیمہ از زمین ارا و انا و دور کردن و دور کردن
 در دور ساز و دور کردن

جنگ و دھرم فرماد کہ جی گول بی ہو وقت ۱۲ قلب قلب اگر لاسست چون قلب سازند مال گرد و دلاچ رالوب گویند طیش

آدمی بیس بری تر بوزی دو گویان
آفتاب دوستی بی پول ہر سوچ مکی
پورا احسان ہر سوچ کی سہ سالہ بچیا

اور حیران تیر میرا لٹا چڑا گردگان
قلب اک احمق کا احمق ایک کا ہر آدمی
اور دانا روشنائی اور نصف انسان

باب دوم در بیان قواعد صرف و بحث حرف و درین فصل اول در بیان تعریف و تقسیم کلمہ و اسم بطرز مختصر و مصدر

لفظ وہ جو بہ انسان معنی کچھ نہیں
اسم فعل و حرف کلمہ کی ہی ہر تین قسم
مصدر و مشتق و جادہ ہر تین قسم
جو نہ کلمے اور نہ اور اس کلمے صبیغہ
بیت آنا آئین ہر یک کھنا آختن
پھر نا اور ہونا ہر کشتن کھیلنا ہر با
مول لینا ہر خریدن چاہنا ہر خواستن
گنا اختیار ہر قیاد ہر ڈالنا ہر انداختن
کھینچنا تلوار کا ہر آختن ہر پختن
لانا آورد ہر اکھٹا کرنا ہر انداختن

جیسے بڑی ہر کلمہ کچھ ممل ای زمین
جسکے معنی مستقل ہوں ہر زمانہ جان اسم
سبکی اب تعریف لکھتا ہوں سمجھ لے اخی
وہ ہر مصدر او آخرون ہوں تین کریم
اور بریدن کاٹنا ہر اور سینا دو دو ختن
اور رسیدن پہنچنا ہر دوڑنا ہر تین ختن
اور افزودن افزودن ہر بڑھنا کھٹنا کا ختن
اور خمیدن جھکنا او بچا کرنا ہر افراختن
اور کشیدن کھینچنا لکھنا ہر آختن
پکنا پختن ہر پختن بھننا جلنا سوختن

اور حیران تیر میرا لٹا چڑا گردگان
قلب اک احمق کا احمق ایک کا ہر آدمی
اور دانا روشنائی اور نصف انسان
بابت دوم در بیان قواعد صرف و بحث حرف و درین فصل اول
در بیان تعریف و تقسیم کلمہ و اسم بطرز مختصر و مصدر
لفظ وہ جو بہ انسان معنی کچھ نہیں
اسم فعل و حرف کلمہ کی ہی ہر تین قسم
مصدر و مشتق و جادہ ہر تین قسم
جو نہ کلمے اور نہ اور اس کلمے صبیغہ
بیت آنا آئین ہر یک کھنا آختن
پھر نا اور ہونا ہر کشتن کھیلنا ہر با
مول لینا ہر خریدن چاہنا ہر خواستن
گنا اختیار ہر قیاد ہر ڈالنا ہر انداختن
کھینچنا تلوار کا ہر آختن ہر پختن
لانا آورد ہر اکھٹا کرنا ہر انداختن
اور خمیدن جھکنا او بچا کرنا ہر افراختن
اور کشیدن کھینچنا لکھنا ہر آختن
پکنا پختن ہر پختن بھننا جلنا سوختن

[illegible]

دینا داولن ہر گرفتن لینا رکھنا دشتن ^{روید ۱۲} ^{دشتن ۱۱}
 رستن رویدن آگنا اور بونا کا رستن ^{روید ۱۲} ^{دشتن ۱۱}
 بھرنہ آگدن ہر کندن کھونا اور کا رستن ^{آگدن ۱۲} ^{کھونا ۱۱}
 بینا نوشدن ہر خوردن کھانا جینا رستن ^{نوشدن ۱۲} ^{خوردن ۱۱}
 ہونا گر دیدن شمن بودن ہر پانا یا رستن ^{گر دیدن ۱۲} ^{نوشدن ۱۱}
 گھٹن سون ہر لانا لٹنا ہر آمیختن ^{ساید ۱۲} ^{آمیختن ۱۱}
 ساختن کرنا بنانا کو فتن ہے کوٹنا ^{سازد ۱۲} ^{کوید ۱۱}
 قتل کرنا کشتن ہشتن ملیدن چھوٹنا ^{کشتن ۱۲} ^{ہلدن ۱۱} ^{چھوٹنا ۱۰}
 بخشنا بخشیدن و رستن رسیدن چھوٹنا ^{بخشد ۱۲} ^{رسد ۱۱} ^{چھوٹنا ۱۰}
 تولنا سنجیدن و فتن ہر کٹنا بولنا ^{سنجد ۱۲} ^{کوتد ۱۱}
 وصل کردن جوڑنا ہر اور دیدن ^{وصل کند ۱۲} ^{پیدا ۱۱}
 ڈرنا تریدن ہر استردن سترن ہڈنا ^{ترید ۱۲} ^{استرد ۱۱} ^{سوتر ۱۰}
 ایستادن ہر کھڑا ہونا نشستن ٹھینا ^{ایستد ۱۲} ^{نشستن ۱۱} ^{ٹھینا ۱۰}
 سونا فختن اور خواہیدن غنوں ^{خپد ۱۲} ^{خواہد ۱۱} ^{غنوں ۱۰}
 پڑھنا خواندن اور دواستن سمجھنا جانا ^{خواند ۱۲} ^{دواستن ۱۱} ^{سمجھنا ۱۰}

اور آئینوں ہی بھڑا آئینا انکاشتیں
اور دین کی بھڑا بھڑا انکاشتیں
اور ترقی دین ترخائی حکمانا فتن
جبنا زادن مرزا دین کی بھڑا فتن
اور ترقی دین تننا بھڑا گوندھنا ہی فتن
اور شکنا ہی چکیدن چھنا ہی بھڑا فتن
باندھنا بستن شکستیں بھڑا اور ٹوٹنا
اور خاندین جھکانا ہی شکستیں ٹوٹنا
اور دزد دین چورانا غارت دین اور ٹوٹنا
اور بھیدن لپٹنا ہی کشادہ کھولنا
اور افشاندن فشاندن ہی بھٹکانا جھانا
جبار فتن گمشدن کو جبار بھٹکنے حریف
اور چھبنا ہی خلیدن اور خریدن چھبنا
اور شنیدن سننا بوسیدن سو شنیدن
اور فرمانا ہی فرمودن گزیدن مانا

اور سے خواہم نکلے او کو مشتق بنا
اور سے نکلے نہیں اس سے نہ نکلے اور بھی

فائل مغبول ہیں اور کسی مثال جو نیک خوش
وہ ہر جا بد طبع سنگ درخت آدمی

فصل دوم در بیان افعال و قواعد اشتقاق مع شیا

جسکے معنی مستقل ہوں اور زمانہ ابھیں
 ماضی مستقبل مصلح حال عمرونی ہین
 غائب حاضر کے دو دو اور متکلم کے دو
 ماضی پر گزر زمانہ یاد رکھ اسی باب
 حسب طبع سے آمد سے آمد و خورد
 واحد کے سبب ہین یہ رکھنا خیال
 واحد میں ہے لاجع میں ہے اور دل
 جیسے آمد آمد و آمدی و آمدید
 ہو یہ ستاری می اول میں اس کے آجب
 واحد غائب میں ہے یہ است ہی ضی قریب
 جس طرح گفستہ است و گفستہ اند و گفستہ
 احتمالی کردی باشند بود کرتا ہی بعد

فعل مردودہ اسکی قسمن چھ ہیں جن میں سے ایک
چھ چھ صیغہ سب نکلیں غداں یوں کہیں
اور ان دو میں جمع ہیں امی نیا
گر بنانا چاہے ماضی نون مصلہ دور کر
اور بنیدیں بنیدیا اور بردن ہے برد
جمع غائب بنائے تو بڑھا نون دل
ایک تکلم میں سیم اور جمع میں بیسہ دل
آمدہ اور آمدیم ہیں کہ چکان ہو سکا
جس سح می آمد می آمدن ہیں یوں
یہ الف رب ضمیر ان یوں میں لا حسیب
گفتہ اید و گفتہ ام اور گفتہ ایم ہر لغتی
انکو لا آخر میں ہلا ان پہلے آئی

[illegible]

[illegible]

قاعدہ معمول فاعل کی جمع کا بیان
 جملہ سینہ گان اور بردگان میں

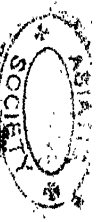
ہے بلکہ گان سے لاؤ الٹ نون کو
 یاد رکھنا چاہیے ان قاعدہ کو

فصل سوم در بیان حروف معانی و دعا بحضرت سبحانی

جبکہ معنی کچھ سمجھوں ملائے غیر کے
 چون می در بل آئی گراچہ تر چو گراچہ کا
 بر تو قربان جان امان نشین بامان
 تہا کجا در راہ غفلت پانی اسی دریا
 نیست شخصی مثل تو در ولہری تو کیستی
 رلف تو مانند سنبل بل چو مشک و عطر
 چون من دل برد و ہم عیش من بر ہم زد
 گرچہ میدانم کہ تو کی باز آئی از قلم
 تا در الترتیب کو اب ختم کرتا ہوں نظر
 حمد بی پایان کہ یہ مقبول خاص و عام
 خاتمہ بالخیر کرنا اور رکھنا شاد کام

حرف ہی وہ جیسے رب تبارک و تعالیٰ
 چون گر لکین ہم آئی کی مشا صبا صبا
 رحم کن بر ہا برای حق دی بامان
 صفا ظاہر کن کہ میدا می غبار از من چرا
 گر نباشی مہربان باشد چکو نہ زندگی
 اسی پر پر و چہرہ تو از گل تر بہتر
 بادت دلداریم لیکن تو عنما میدے
 مرو دل اگر ایجان پہ پایم عاجز
 چٹھے والو کو کر اے اللہ اس بہرہ
 تیرے قربان ایذاک اور میر کا نام
 از طفیل مصطفیٰ آل و صحابہ کرام

Handwritten marginal notes in Urdu script, including a large '33' in a box.

تمام شد

لغت غریب فرہنگ نادو الترتیب

بسم اللہ الرحمن الرحیم

۲۰۹
۱۵

مقررہ اشعار و حمد و ثناء	لکھنویں جو لغت اوی و غنی	دیوانہ لکھنویں نقشبند گات	پیشانی کسی کو بانی خیریت
سبب غنی سے شرف بیا	مستحق بھی یہ تہہ نیا	ز و نہیں شکر اس لکھنویں کیا	بی میرا بیا یا مصطلح
تسبیح میں جکی قرآن کی کثرت	ہوئی ختم کیے اور رسالت	ہو ہر دم تپ پر رحمت خدا کی	اور آل صاحبان شایری
مولان سبب خیر نوکا و بی	تو بیا یخ فرہنگ اسے ظاہر	اسکے بعد بندہ ناچیر نام کو عزیز خادم طالب علمان خوشہ من	

خزینہ محمودان غفر اللہ لہم احمد فیما بین سید علیہ السلام حمد قادری کن جلیہ غفر لہما اللہ الغفر لا کبر عرض کرنا ہر کج بندہ الترتیب کیا
 ساکت آئندہ سب جلد و زمرہ میں یہ تحب تکمیل اور دو دور و دو تہہ اسد اصدا میں سبعت ہولین اور الترتیب کے فاروق اس کے سب
 ضروری اور وفاداری کے پختہ بین قی اور اپنے غیر سہر سونہیں قی ہو گئے اور بہت یاد اختیار یہ یاد ہوئی خوشہ خواستگار ہو گا کہ اس کی
 خرد لکھ بیجے جاری خاطر محنت اور کوار کیجیے تو مشائخ متین صاحب فیہ میں السوہ ہندی فارسی اکثر الفاظ کو ترتیب حرف اول کے
 اور لغت غریب ہر گز در ترتیب نام رکھا غیر مشہور کی تمام حیات اور مشہور کی اکثر حرکات و حروف اور بعض محاورہ کو بھی کہ گمان ہو جائے
 بیان کیا کہ تاسانی معلوم ہوں اور محاورہ بھی مفہوم ہوں علامات فوقی کو کہ جس کو الکتب لغت منظور ہوا رہتی کو جو ہندی فارسی
 عربی جانتے کا طریقہ مشہور ہو اور معانی کہ نہیں لکھا نادو الترتیب میں سب بطور میں بیان دوبارہ لکھا گیا ضرور میں دسی رکھا گیا
 اب سب سو خطا میں غفور عطا کا اسیدار ہوں دعا دی کا مغفرت کیو آغا تنگاز ہوں اسے تو نام لکھنے کی ضرورت ہوئی اگر
 لکھتے وقت پر ایک گرافی و کدورت ہوئی ابیات نام لکھتے ہوئے مطلب خاص و دین عادت اپنے باخلاص اور دعا کی
 ایدہ لکھ رہی ہوئی جاتا ہر سکا بیڑا پار دین کہ ہوں غرق بچہ صیاد بن و ملک مراد کا نامان و بانہ اندازہ فوق و ہونیر رفیع و
 باب لغت محدودہ آجستان فتح دال سکون میں ملتین فوقانی آجستہ بوزن دانستن آتش کبر فوقانی آتش و کبر فوقانی
 و شین عجمہ و یاسی بھول و زای عجمہ و ابل بھیم چار برای محلہ آخر بھیم حاحیمہ ورامی محلہ آدم جی پر عربی نہیں
 چونکہ علم عربی نام آدم کا ہوا اور علم برل نہیں لکھا اس واسطے عربی میں آتا ہوا اور فارسی میں لکھی انسان مشعل جو حریت
 حمد کہ مردم آدم بی سایہ ویدہ غریب بہت این زمان گرسایا آدم شود پیدا غنی اللہ فتح دال و اسکا ملتین آدم و بوقت دال
 فتح دای ملتین آدم کا کسی بہر دین ملتین و ہر دیا معروفین در دیم مراد سوا گیس ہندی میں سر کو کتے میں اور بیجا
 معروف و نون آدم فتح دال آدمی بوزن فارسی ہندی میں آئینہ اور انگوٹھی شیشہ دار کو کتے میں کہ انگوٹھے میں پہنے میں
 آج فتح ترا و سکون نون و جیم آخر آج فتح دای عربی و فارسی و خاز عجمہ آزون بوقتہ آس ہندی میں امید فارسی میں
 چکی پر جی و آساکہ میں آجی بوقتہ شین و فوقانی ویا معروف آغوش ہوا و بھولی معروف و شین عجمہ آج فتح
 غنیم و سکون شین عجمہ و فوقانی آگہ بکان عربی غلو دہا اور بعض بکان حروف بے سہا اور بعض بکان فارسی بے سہا

افسر بهر سبب جمله قاعده بود و در جمله بوزن احمد آقادر بدال و در سملتین بوزن احمد آقادر بهر سبب و در سملتین
 آقادر باقر با کسر سملتین و تشدید لام و بار و دو فارسی تخفیف اظہر بالکسر اقوان بالضم و ضم حای طلی افسر بالضم
 و نون اکاس بالفتح و کاف عربی الکدش بالکسر و کسر دال جمله و شین معجم اکل بالفتح التبع بشلثه و شین معجم بوزن احمد الکاس
 بالفتح القنوز بالفتح و شین معجم و او معروف و رای معجم الم فمجتین اتمام کبیر شیوا و بفتح پیش اس بالفتح و شین معجم اظہر
 و تشدید آبی بالضم و تشدید میم و یا معروف و امیعه بالضم و کسرون و تشدید تخانی آیه و اعلی فمجتین اس بالفتح آرات بالکسر
 فتح معجم و فتح الف و فوقانی آخرت اصل بین بالفتح یعنی آجیات هر گراب شهر و بالکسر یعنی لغت بدلت بین امر و ک
 و دال سملتین بوزن احمد التمی و اسیه بالفتح و فتح لام و کسرون جمله و تشدید تخانی موافق بجر احوال بالکسر و لام موافق بفتح
 و بدو تخانی یکے الجمله و دوم بعین فنی کسرون فمجتین ام سبب بالضم و تشدید و کسرون فتح سین جمله و سکون موحده و سین جمله و ی
 معروف و ابلع بالفتح و موحده و شین معجم ابلع بالفتح و نون غنه و موحده اندر بالفتح و فتح دال و سملتین و حرم نادر الف فتح
 و کسرون ابلع بالفتح و ضم سیم اندر بالفتح و فتح دال و سکون را سملتین و زامجه اندمال بالکسر و کسر دال جمله امین بوزن امین آتار
 جمع نبر بالکسر آتار بالفتح و موحده و زامجه کشت بالفتح و نون غنه و کسرون کاف فارسی کوئله و ضم کاف او گلی انا کبیر الف مده
 برتن عربی بین و بفتح و تشدید مقصوره و دو و پلانوالی بنیدین انجیر بالفتح انج بالفتح و فتح موحده و ضم اندران کاحل کسرون
 غنه و سکون دال و سملتین و فتح تخانی انگوزه و انگوز بالفتح و ضم کاف فارسی و زامجه فارسی و عربی انشی بالضم و ششله و ا
 مقصوره انبر بالفتح و ضم موحده و را جمله آور و آور و بالفتح و فتح دال و سملتین و اوشنگ بالفتح و فتح شین معجم و نون غنه و ک
 فارسی انج بالفتح و ضم آور و بالفتح و را جمله اندر کسر الف و فتح و او و تشدید زامجه اهرن و اهرن را جمله بوزن احمد اهرن و تشدید
 میم و بار و دو فارسی تخفیف اعلی بالفتح و یا معروف و امین اس بالفتح و فتح موحده و سین جمله امین بالکسر و کسرون فتح سیم ایز و یا مجهول کسر
 زای معجم ایال کسر موافق ناس و بفتح موافق عرف ایل کسر و تشدید و فتح تخانی اهرن بالفتح و تشدید و کسرون تخانی باب با موحده
 باقلی کاف و تشدید لام و الف مقصوره و تخفیف لام و الف مده و اسطر باقلار با میا کسرون و تخانی باقونون و او معروف
 باقونون باک کاف فارسی سیاه و با مخلوط با کوره کاف عربی و او معروف و رای جمله باقونون کسرون جمله و سکون فون معجم باقون
 بجاییم کاف فارسی باری عربی بین بازویر ایک پرنده نکاری گلال شیم خره کی ماده بهر باقون فمجتین معجم و کسرون معجم
 بهر پرنده نکاری گلال شیم لونی زو شیم باشین کی ماده بهر باقون معجم یا کره عربی بین امین نین یا یا گیا عربی بین
 مستعمل و معلوم نین صاحب غیات نے کہانے لکھا ہوا و فارسی بین بھی نہیں کیا ہاں اردو و اوشنگ ہو بین کسرون
 تادراتر بین سبب عہ علامت ہندی لکھی ی بازون بفتح موحده و زامجه کسرون و فوقانی باورین باورین دال
 سملتین و یا معروف و سین جمله بازنگ کسر موحده و را جمله و نون و کاف فارسی باتش کسرون و او دال جمله باقی
 معجم و یا معروف و لوج لام و او معروف و جمیم باو و او معروف و باو و او معروف و فتح فوقانی و را جمله اکثر یعنی مشرق کلم یعنی مغرب

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

رکنی بعد بالغ رسیدہ کے لغت خارجیت لکھ دیا اور لکھا شروع کیا اس طرح غلطی جو کسی سوان کلمہ کے کسی کتاب سے
 یہ نہیں چلا جائے تشریحی بہت قلم برہان میں اسکا ذکر ہی نہیں بہا بعم مفردات قبل میں جو حرکات کلمات کا
 کچھ ذکر نہیں مثالیں جو دی ہیں انہیں تشدید و سکون شین دونوں طرح آتا ہوتے ہزار ہا شعر کیے سب میں دونوں طرح
 پایا ہوتا ہے میرانی اسی سبب سے ہوئی کسی شعر میں ہوتا تو پھر کیا پوچھنا تھا شعر سے بہتر کوئی عمدہ سند نہیں اہل غار
 کے کلام میں کہیں نشانہ شین نہیں پایا گیا اور اگر کسی غیر زبان کے کلام فارسی میں ہو تو اسکا اعتبار کیا بلکہ حضرت
 سعدی حضرت نظامی وغیرہا متقدمین کے کلام میں یہ لفظ ہی نہیں ہوا سوا اسے اکثر اہل لغت نے چھوڑ دیا ہر صاحب
 صرح لکھ بھی سکے ترجمہ میں لفظ مستی لکھا ہر میں نے ہزاروں سے پوچھا اور بہت کلمہ کہیں بتا نہ لگا ایک روز فاسک
 میں لفظ نشوہ نظر پڑا اور آگے عبارت میں لکھا ہوا تھا کہ یہ ناقص یا فی معنی نشیہ بھی ہو اور مثال دیکھی کہ رخی شوان
 و نشیان آئی سنگراں جب میں نے اس قول کو دیکھا تو قیاس کیا کہ بیشک نشانہ نشیہ متاخرین ہو اور اسکی اصل بھی نشیہ
 یہ یقین ہر کسی نے نشیہ لکھا جو گا اور ہرگز اضافت کی ہوگی یعنی مضاف ہو گا پڑھنے والے نے نشیہ ہمزہ پڑھا اور سوچتے
 زبان شعر پر جاری رہا پھر کسی رسم خط دان نے قیاس کو دخل دیکر کہ ہمزہ متحرک بعد ساکن بصورت حرکت خود لکھی جاتی ہو
 اور یہاں مشتق تھی اسے بصورت الف لکھ دیا اور تقریر و تحریر میں جاری رہا یا نشیہ سے نشانہ ہوا بقصر فارسیان ہو
 ایسے قصر کا بھی قویب قیاس ہو نا عیان ہو جب اردو والوں نے نشانہ الف دیکھا سکون شین اور اگر شین الف ملا کر
 پڑھنا شروع کیا یہاں تک کہ الف کی رویت میں لکھ دیا معروف دہلوی لکھتے ہیں یہ یون تو کہنے کو بہت ہوتا ہو دولت کا
 یہ جو بیچ پوچھو نشانہ ہو اور محبت کا نشانہ اب یاد رکھنا چاہیے کہ فارسی میں اسکا رسم خط ہالت اضافت نشانہ مع ہامی زائد
 چاہیے اس واسطے کہ اگر نہ لگائیں تو ہمزہ اضافت کی کسی لائین جیسے صائب کے شعر میں ہرے سنگ نامی شہر جاری نشانہ
 سر نشانہ نیست ۴ نشانہ دیگر وہ دامن محرک شرب ۴ اور بے اضافت ہو تو نشانہ مع ہا اور نشانہ بغیر ہا دونوں طرح درست ہو
 جیسے طالب آملی کا شعر گذرا اور تیسری توجیہ یہ ہو کہ اگر نشیہ بصورت یا لکھیں اور ہمزہ پڑھیں اور کہیں کہ جیسے فارسی
 والوں نے لفظ میں تصریف کیا خط میں بھی تصریف کیا ہو تا اختلاف خط و لالت کر سے اختلاف لفظ پر تو بھی بجا ہو
 غرض نشانہ نشیہ جب بقیہ شین ہو ہرگز فارسی نہیں پیشہ بندی ہو نشانہ الف کی مثال معروف دہلوی کا مطلع گذرا اور
 نشیہ ہامی مثال ذوق کا یہ شعر ہرے الفت کا نشیہ جب کوئی حرف جاسے تو جاسے پڑیہ درو سراسیا ہو کہ ہر جاسے تو جاسے
 یہ صبیح بیان بہت سے علما شعرا کو سنایا جب ہزاروں نے پسند کیا تو قلمبند کیا اور ہمارا ترتیب میں اس ترتیب سے
 لکھا کہ ایک تو نشانہ اور نشیہ اسکی اصل کا افضل ہونا صاف معلوم ہو جاتا ہو اس واسطے کہ نشانہ چونکہ متنازع فیہ تھا بیشک
 اول اور نشیہ آخر ہی افضل کرنے کے یہی دو مقام ہیں اس سے ہر نگہ دان باہر پر طیت تیزی حدت غل سر کر بیشک
 جنگ بھی شرب ۴ نشانہ مستی سکون نشوہ نشیہ و فاسد خراب ۴ وہ سر شرب ۴ نشیہ اور لفظ نشیہ کا خراب ہونا شکار کچھ بھی خواہ

